

LibreOffice
Draw

Rajzolás másképp

Dr. Pétery Kristóf

Mercafor
Stúdió

Minden jog fenntartva, beleértve bárminemű sokszorosítás, másolás és közlés jogát is.

Kiadja a Mercator Stúdió
Felelős kiadó a Mercator Stúdió vezetője
Lektor: Pétery Tamás
Szerkesztő: Pétery István
Műszaki szerkesztés, tipográfia: Dr. Pétery Kristóf

ISBN 978-963-365-546-7

© Dr. Pétery Kristóf PhD, 2015
© Mercator Stúdió, 2015

Mercator Stúdió Elektronikus Könyvkiadó
2000 Szentendre, Harkály u. 17.
www.akonyv.hu és www.peterybooks.hu
T: 06-26-301-549
06-30-30-59-489

TARTALOM

TARTALOM	3
ELŐSZÓ	8
KEZDŐ LÉPÉSEK	12
A program környezete	12
A LibreOffice 5.0 rendszerkövetelményei	13
Letöltési lehetőségek.....	15
A program telepítése	16
A program módosítása, eltávolítása	18
A billentyűzet	19
Az egér	23
A program indítása	25
A segítség.....	31
A súgó tartalomjegyzéke	34
A súgó tárgymutatója.....	34
Keresés a súgóban.....	35
Az offline súgó.....	36
Tippek.....	37
Részletes tippek	37
A névjegy.....	38
A program szoftverkönyezete, ablakai	39
Az asztal	39
Az alkalmazásablak.....	39
Dokumentumablak	42
Címsor.....	44
A menüsor	45

Állapotsor	45
Az eszköztár	45
Az eszköztárak megjelenítése	48
Párbeszédpanelek és parancsok	50
ÁLLOMÁNYKEZELÉS	52
Fájlok megnyitása és mentése	52
Meglévő dokumentum megnyitása	55
Fájlok szűrése	62
Állományok keresése	63
Dokumentumok ismételt betöltése	69
Fájltípusok	69
Állományok lezárása	71
A dokumentum tárolása	71
Változatok kezelése	73
Dokumentum-helyreállítás	74
Állományok törlése	75
Állományok tulajdonságai	76
Állományok postázása, másolása	77
A rajz vagy részeinek exportálása	78
Mentés weblapként	81
Automatikus mentés	86
Egyéb mentési beállítások	87
A munka befejezése	88
RAJZOLÁS	89
Üres rajz létrehozása	89
A rétegekről	90
Réteg létrehozása	93
Réteghasználat	94
Objektumok mozgatása rétegek között	95
Objektumok létrehozása	96

Oldalak létrehozása	96
A Rajz eszköztár	97
Rácsok és illesztővonalak	101
Beépített rajzelemek alkalmazása	105
Egyenesek rajzolása	105
Nyíllal végződő vonal rajzolása	106
Téglalapok és négyszögek rajzolása	107
Ellipszisek és körök rajzolása	107
Vonalak és nyilak rajzolása	108
Egyszerű alakzatok rajzolása	109
Szimbolikus alakzatok rajzolása	110
Nyilak rajzolása	111
Folyamatábra rajzolása	113
Ábrafelirat rajzolása	115
Csillagok és feliratok rajzolása	116
Szabadkézi rajzolás	117
Méretvonalak	119
Objektumok módosítása	120
Rajzelemek mozgatása	121
Méretezés és nyújtás	122
Forgatás és döntés	123
Tükrözés	123
Utólagos rajzmódosítás	124
Szövegszerkesztés	129
Tulajdonságok módosítása	136
A Vonal és kitöltés eszköztár	136
Egyéni szín beállítása	141
Egyéni színátmenet beállítása	144
Egyéni vonalkázás és bitkép beállítása	146
Stílusok kezelése	148
Objektumok másolása	150
Objektumok elrendezése	151

Objektumok igazítása	152
Objektumok elosztása	153
Objektumok összekapcsolása	154
Objektumok csoportosítása	155
Objektumok összevonása és felosztása	156
Objektumok törlése.....	157
Objektumok átúsztatása	157
Alakz atműveletek	158
Térbeli objektumok	159
Síkbeli objektumok átalakítása térbelivé.....	162
Térhatás beállítása	165
Képek beszúrása	166
Képek beszúrása fájlból	166
Kép beszúrása lapolvasóról	167
Képek áthelyezése és méretezése	168
Objektum forgatása	169
Képek elnevezése	169
A beillesztett kép módosítása	170
Kép levágása.....	171
Képek tükrözése	172
Képek vektorizálása	172
Képek térbeli átalakítása	173
Fényképek módosítása	174
A képtár használata.....	177
Interaktív képek	180
Diagram beszúrása	181
A címszerkesztő használata	184
Képletek beillesztése	185
Táblázatkezelés.....	186
TESTRE SZABÁS	189
LibreOffice beállítások	189

LibreOffice Draw beállítások.....	192
Menük testreszabása	194
Billentyűzet testreszabása	196
Eszköztárak testreszabása.....	197
Események testreszabása	199
Gyorsbillentyűk	200
LibreOffice funkcióbillentyűk.....	200
LibreOffice gyorsbillentyűk	200
Rajzobjektumok gyorsbillentyűi	202
Képtár gyorsbillentyűi (Új téma).....	204
Képtár gyorsbillentyűi (előnézet)	204
Rajzok funkciógombjai.....	205
Rajzok gyorsbillentyűi	205
IRODALOM	207

ELŐSZÓ

Tisztelt Olvasó!

Gombamód szaporodnak a számítógépek az irodákban és az otthonokban egyaránt. Szinte mindegyik személyi számítógépen – az operációs rendszertől függetlenül – megtalálható valamilyen irodai alkalmazáscsomag, például a szinte egyeduralkodó – bár meglehetősen drága – Microsoft Office, Wordperfect Office, Ability, MagyarOffice vagy a könyvünk tárgyát jelentő, nyílt forráskódú és ingyenesen letölthető LibreOffice.

A minden szokásos irodai tevékenységet felölelő, komplex programcsomagok piacán a Microsoft 1983-ban jelent meg a Worddel, 1985-ben az Excellel, a PowerPoint 1987-ben keletkezett. A programcsomag részei már ekkor igen nagymértékben kapcsolódtak egymáshoz. Az egyre újabb fejlesztések tudatosan törekedtek az együttműködés fokozására. A Microsoft ugyanakkor kisebb képességekkel, de igen használható olcsó irodai programcsomagot is kibocsátott MS Works néven.

Az e programokban alkalmazott megoldások igen hamar „kvázi” szabvánnyá lettek, más fejlesztők is igyekeztek a kipróbált megoldásokat alkalmazni. Ennek igen eltérő szerepű programok esetében az lehet az oka, hogy az adott program kezelése sokkal könnyebben elsajátítható, ha a felhasználói környezet, illetve kezelői felület elemei már máshonnan ismertnek tekinthetők.

Hamarosan megjelentek és szolgáltatásaikban egyre jobban megközelítették a vetélytársak (többek között a Corel, IBM, Novell, Sun) programjai is a Microsoft vezető irodai programcsomagjának lehetőségeit. Ezek közül kiemelkedett az eredetileg német StarOffice, amelynek különlegessége volt a magas fokú integráltság, az alkalmazási terület, a platformok széleskörűsége, illetve ingyenes elérhetősége. Ezt a szoftvert korábban – tizenkét évvel ezelőtt – külön, papíros és elektronikus formában megjelent kötetekben tárgyaltuk.

1999 augusztusában a Sun Microsystems felvásárolta a StarOffice programfejlesztőjét, a hamburgi StarDivision céget, és a program 5.2 verzióját ingyenesen letölthető módon kezdte terjeszteni. 2000 júliusától a Sun nyíltta tette a forráskódot és elindította az OpenOffice.org projektet és fejlesztői közösséget. Közben a zárt forráskódú, kereskedelmi StarOffice csomagot is továbbfejlesztették. Az OpenOffice új fejlesztéseinek jelentős állomása volt az Unicode támogatás beépítése, mely használhatóvá tette nemcsak az eredeti nyolc nyugati nyelven, hanem a legtöbb latin betűs, ázsiai és egyéb nyelven is az OpenOffice.org programot.

A 2003. elején kezdődött 2. verzió fejlesztésekor a Microsoft Office kompatibilitás és a teljesítmény fokozására helyezték a hangsúlyt. A 2. verzió 2005-ben jelent meg.

A 3. verzió, melynek fő újdonságai az Office Open XML formátumú fájlok importálása, a VBA makró és az új ODF 1.2 formátum támogatása, 2008-ban jelent meg. Később a fejlesztést átvette egy újabb mamutcég, az Oracle.

Háromhavonta jelennek meg a hibajavításokat tartalmazó kisebb kiadások pedig az új verziók között, amelyek félévente új funkcionálitással bővítik a programot.

2010. szeptember 28-án az OpenOffice projekt több tagja megalapította a The Document Foundation szervezetet, és létrehozta az OpenOffice.org 3.3 béta változatának egy származtatott változatát. Az új programcsomag létrejöttéhez jelentősen hozzájárul az Oracle által keltett bizonytalanság, amelyben tartani lehetett attól, hogy a vállalat megszünteti az OpenOffice.org projektet, úgy ahogy ezt megtette az OpenSolaris-szal. Az alapítók remélték, hogy a LibreOffice név csak átmeneti lesz, mivel [felkérték](#) az Oracle-t is, hogy csatlakozzon a szervezethez és adja át nekik az OpenOffice.org márkanévet. Ezt az Oracle visszautasította és arra kérte az átállt fejlesztőket, hogy mondjanak le az OpenOffice.org irányítótestületében betöltött pozíciójukról, így a projekt végleges neve a LibreOffice lett. 2010. október végére, 33 OpenOffice.org fejlesztő mondott le, és állt át a [The Document Foundation](#) szervezetéhez.

A Go-oo projekt szintén megszűnt, támogatva ezzel LibreOffice egységes fejlődését. A projekt által kifejlesztett funkciók beolvadtak

a LibreOfficeba. Más OpenOffice változatok szintén beolvadtak a [LibreOffice](#) programcsomagba.

A Canonical, Novell és Red Hat kijelentette, hogy a jövőben kiadott operációs rendszerekben az alapértelmezett irodai programcsomag szintén a LibreOffice lesz. 2011. január 20-án, az Ubuntu 11.04 fejlesztői kiadásában a LibreOffice vált az alapértelmezett irodai programcsomaggá. 2013-ban jelent meg a LibreOffice 4. verziója. 2015. augusztus 5-én jelent meg a kötetünk alapját képező 5.0 verzió, mely a tizedik fő kiadás a projekt indulása óta. Már a LibreOffice 4-et is több mint 80 millió felhasználó telepítette, remélhetőleg még ennél nagyobb sikert is elér az új verzió.

A komplex irodai alkalmazáscsomag minden, napjainkban, az irodákban előforduló feladat megoldását támogatja.

Szövegszerkesztője a professzionális funkciókkal, jellemzőkkel is rendelkező *Writer*, gazdasági-műszaki számítások, elemzésekhez használható eszköze a *Calc*, bemutatások, előadások látványos és hatásos segítője az *Impress*, adatbázis-kezelője az *Adabas* alapon készített *Base*, vektoros rajzoló programja a *Draw*. A Microsoft Office Equation Editorához hasonló matematikai egyenletszerkesztő a *Math* alkalmazás. Ezek többségéről külön kötetet is írunk, de egy összefoglaló „Biblia” jellegű kiadványt is megjelenítettünk.

A programok mindegyike többé-kevésbé írja-olvassa az általánosan elterjedt Microsoft Office 2000-es változatától és más konkurens szoftvertermékekben készített állományokat. A többé-kevésbé azért kell említenünk, mert ha nem használunk az MS Office-ban különleges szolgáltatásokat, extra függvényeket, mezőkódokat, egyes VBA kódokat, bár a StarOffice kereskedelmi verziójában is csak egyes licenckonstrukciókban érhetők el a Microsoft Office-ról való migrálást elősegítő eszközök (például makrókonverter).

Ha kudarcot vallanánk, akkor az importálandó (más Office változattal előállított, de a LibreOfficeba beolvasandó) állományokból távolítsuk el a hibák okát. A Word a 2010-es változattól egyébként már kezeli az OpenDocument formátumot is. Az abban mentett anyagok beolvasása már több reménnyel kecsegtet.

A programcsomag saját grafikus felhasználói felülettel rendelkezik, amelyet a máshoz szokott felhasználó nehezen tud megszokni, de lassan meg lehet barátkozni vele. Ugyanis van néhány kimondot-

tan kellemes szolgáltatása is (például az Explorer, a megtekintő, a tündérek vagy a segéd).

Külön érdeme a LibreOffice programcsomagnak, hogy egyaránt fut az elterjedt Microsoft Windows és a LINUX, Sun Solaris, BSD, OpenVMS, OS/2, IRIX, Mac OS operációs rendszerek alatt. Ráadásul a programcsomag már most több mint 100 nyelvet, köztük a magyart is támogatja.

A könyv szerkezete segít a LibreOffice 5 titkainak mind mélyebb megismerésében (a könyv megírásakor ez volt a legfrissebb verzió). Az első fejezetben írtuk le a program telepítésével, futtatásával, illetve a különleges, magas fokon integrált felhasználói felülettel kapcsolatos általános tudnivalókat. A következő fejezetek fokozatosan vezetnek be a programok használatába. Ezek már feltételeznek bizonyos – a korábbi fejezetekben ismertetett vagy a gyakorlatban megszerzett – ismereteket, ezért a kezdők számára mindenképpen javasoljuk a könyv olvasását az első fejezetnél kezdeni.

Minden további fejezet épít a korábbi részekben taglalt részletekre, fogalmakra, amelyeket az adott, általában az első előfordulási helyen magyarázunk meg.

A leírtak megértéséhez és alkalmazásához különösebb számítástechnikai ismeretekre nincs szükség, elegendő a Windows XP, illetve 7-10 operációs rendszerek vagy későbbi változataik alapfokú ismerete, de reméljük, haszonnal forgathatják a programcsomagot valamilyen UNIX változaton futtató felhasználók is. Mivel mi a programot a legjobban elterjedt Windows 7-10 operációs rendszer alatt futtatunk, ezt tükrözi szóhasználatunk, a Windowsos szakkifejezések alkalmazása is. Azonban némi asszociativitással ezek szintén alkalmazhatók a többi operációs rendszerekre is.

A könyvet ajánljuk azoknak, akik kényelmesen, gyorsan, tetszetsős formában szeretnék elkészíteni dokumentumaikat, amihez ezúton is sok sikert kívánunk. Végezetül: bár könyvünk készítése során a megfelelő gondossággal igyekeztünk eljárni, ez minden bizonnyal nem óvott meg a tévedésektől. Kérem, fogadják megértéssel hibáimat.

Szentendre, 2015. szeptember
Köszönettel

a szerző.

KEZDŐ LÉPÉSEK

Ebben a fejezetben a LibreOffice 5.0 változatának általános ismertetésére törekszünk. Bemutatjuk a program telepítését, kezelői felületének elemeit, a beviteli perifériák kezelését és az általános, állományokkal kapcsolatos műveleteket (a speciális vonatkozásokra később térünk ki). Az itt bemutatott alapszolgáltatások ismerete feltétlenül szükséges a program működtetéséhez. Itt ismertetjük a segítő és oktató rendszer alkalmazását is.

Az ismertetés további részében dokumentumnak nevezzük a LibreOffice programmal előállított, lemezen tárolt állományt. Ezek az állományok tartalmazhatnak bitképeket, címszerkesztővel készített grafikus szövegeket, képleteket, normál, szöveges bekezdéseket, alakzatokat, alakzatátmeneteket, hatásokat, szimbólumokat, kitöltéseket, táblázatokat, bemutatókat stb. A dokumentum formázása a „végtermék” megjelenésének alakítását jelenti (lapméretek és irányítotttság, hasábok, igazítások, szegélyezés, karakterformák, a szöveg különféle kiemelése, hatások alkalmazása, bemutatók esetében az időzítés, diakép-váltás stb. beállítása).

A leírásban a leütendő billentyűket keretezve jelöljük, például: **Enter**. Az egyszerre leütendő billentyűket (a billentyűkombinációt) a következőképpen jelöljük, például: **Ctrl+B**, a funkcióbillentyűk jele: **F1**...**F12**. Az egyes menük parancsaira menü/parancsnévvel hivatkozunk, például: **Fájl/Bezárás**. Ha egy almenüre hivatkozunk, akkor az almenüt megjelenítő parancsot a következő módon írjuk le, például: **Új** ▶. A parancsokat **vastag** betűvel írtuk. Ugyanígy vastag betűvel jelöljük a párbeszédpaneleken előforduló nyomógombokat is, például: **Megnyitás**, vagy **Mégse**.

A program környezete

Környezeten mindazon eszközök összességét értjük, amelyek egy program használatát lehetővé teszik. Ezek alapvetően két részre

oszthatók: a hardverre (mint a futtató gép és a perifériák együttese) és a szoftverre. E két csoport egyes részei már nem is választhatók szét. Mindenesetre a „vasat”, azaz a számítógépet a szoftver, vagyis a programok üzemeltetik, vezérlik és szabályozzák működését. Ebben a részben a hardverkörnyezetet ismertetjük, a szoftverkörnyezetre és a kezelői felületre később, a program telepítésének leírása után térünk ki. Akkor már ugyanis a leírtakat követhetjük a számítógép képernyőjén, a program futtatása közben.

A LibreOffice 5.0 rendszerkövetelményei

A Windows 2000 és az ez utáni változatai, a különféle UNIX változatok, amelyek a LibreOffice futtatásának alapkövetelményei, 350 MHz-es Pentiumnál régebbi típusú processzort használó számítógépeken nem futnak, tehát az ilyen operációs rendszereket, környezeteket megkövetelő alkalmazásokhoz legalább ilyen gép kell. A számítógép típusát, összetételét alapvetően az operációs rendszer igénye szabja meg. Az alábbiakban ismertetjük a LibreOffice működtetéséhez éppen elégséges, illetve célszerűen megfelelő PC-összetételeket.

Microsoft Windows

- Windows XP, Windows Vista, Windows 7;
- Pentium-kompatibilis PC (Pentium III, Athlon vagy újabb rendszer ajánlott);
- 256 MB RAM (512 MB RAM ajánlott);
- Legalább 1,5 GB szabad lemezterület a letöltéshez és a telepítéshez (JRE-vel). A telepítés és az ideiglenes fájlok törlése után a LibreOffice kb. 500 MB helyet foglal.
- 1024 × 768 vagy magasabb felbontás 256 színnel.

Solaris: SPARC platform edition

- Solaris 10 OS vagy újabb
- 256 MB RAM
- 450 MB szabad lemezterület
- X-szerver 1024 × 768 vagy magasabb felbontással és legalább 256 színnel

Solaris: x86 platform edition

- Solaris 10 OS vagy újabb
- 256 MB RAM
- 500 MB szabad lemezterület
- X-szerver 1024 × 768 vagy magasabb felbontással és legalább 256 színnel

Linux

- Linux kernel 2.6.18 vagy újabb,
- glibc2 2.5 vagy újabb,
- gtk 2.10.4 vagy újabb;
- 256 MB RAM (512 MB RAM ajánlott)
- 1,5 GB szabad lemezterület
- X-szerver 1024 × 768 vagy magasabb felbontással és legalább 256 színnel
- GNOME 2.16 vagy újabb a `gail 1.8.6` és az `at-spi 1.7` csomagokkal (ezek az „akadálymentesítő” funkciókhoz kellene) vagy ezzel kompatibilis grafikus felület (pl. KDE, többek között).

Mac OS X

- Mac OS X 10.4 (Tiger) vagy újabb
- Intel vagy PowerPC processzor
- 512 MB RAM
- 800 MB szabad lemezterület
- 1024 × 768 vagy magasabb felbontás 16,7 millió színnel

Java

A LibreOffice Javát igénylő funkcióinak használatához minimum 1.5-ös JDK-ra vagy JRE-ra van szükség.

Linuxon az OpenJDK használata javasolt, mert a GCJ Java-változattal problémák vannak.

Kisegítő lehetőségekhez:

Minden platformra:

Java futtatókörnyezet 1.4.0_02 / 1.4.1_01 vagy újabb

Java Access Bridge – a Java Access Bridge letölthető a

<http://java.sun.com/products/accessbridge> címről

Linux és Solaris: A GNOME 2.16 telepítése.

Az elkészített dokumentumokat végső soron ki akarjuk nyomtatni, így a LibreOffice konfigurációjából nem hiányozhat a nyomtató sem. Az íráskép minősége szempontjából a tintasugaras nyomtató a lézeressel közel egyenértékű, sőt egyes esetekben az olcsóbb lézernyomtatókét felül is múlják, azonban az előbbieket stabilitása és sebessége nem felel meg a professzionális alkalmazás igényének. Ha színesben akarunk nyomtatni, akkor azonban – egyelőre legalábbis – nem látszik jobb (olcsóbb) megoldás a tintasugaras nyomtatóknál.

Az igen elterjedt mátrixnyomtatók általában akkor alkalmazandók, ha az ütéses elven működő nyomtatás előnyét ki tudjuk használni. Ez mindmáig az átütő leporellópapírt használó többpéldányos nyomtatás területe. A leporellópapírokat erre a célra gyártják előre nyomtatott űrlapként is (például számla vagy egyéb bizonylat). A mátrixnyomtatók egyéb előnyökkel is rendelkeznek, mint az olcsóság, az alacsony fajlagos nyomtatási költség, megbízhatóság, némely típusnál a megerősített hálózati igénybevételre alkalmasság. Ezzel szemben általában zajosak és az írásminőségük sem felel meg minden célra.

A nyomtató többletköltségét csökkenthetjük, ha irodánkban több szövegszerkesztő és egyéb, a nyomtatót használó rendszer működik, ugyanis célszerű, ha egy nyomtató több számítógépet szolgál ki. A professzionális konfigurációhoz lézernyomtató szükséges, ez alapszinten ma már olcsónak tekinthető eszköz (a megfelelő minőségű és teljes oldalra kiterjedő grafikák nyomtatásához ezek memóriáját is bővíteni kell). Drágább változataik alkalmasak a PostScript, színes, kétoldalas, esetleg A3 méretű nyomtatásra is. Különleges kiállításúak a többfunkciós eszközök, amelyek a nyomtatási minőségben kisebb (korábban nagyobb) engedményei mellett biztosítják a nyomtató fénymásolóként, faxként, lapolvasóként való használatát is.

Letöltési lehetőségek

A LibreOffice 5.0.1 programcsomag legújabb változatában teljesen ingyenesen letölthető a <http://hu.libreoffice.org/letoltes/> webhelyről.

A Java futtató környezet telepítőjét (legújabb verziószáma Version 8 Update 60) például a